

Dr. Frankenstein, formoder jeg

Dr. Frankenstein med sin skabning - om end ikke hendes første, hendes monster: den ældre kvinde. Foto: Laura Ioana V

[Steen Blendstrup](#) 07.01.2023

TEATER // ANMELDELSE – Det er noget af et kunststykke på en gang at føre Mary Wollstonecraft Shelleys *Frankenstein* op til vor tid (og måske et stykke ind i fremtiden) og samtidig være tro mod strukturen og budskabet i romanen. Det lykkes på Teatret ved Sorte Hest.

Frankenstein

Spiller på [Teatret ved Sorte Hest](#) til d. 28. januar.

Med: Sue Hansen-Styles, Jessica O'Hara-Baker, Nathan Meister

Instruktion: Nina Larissa Bassett

Manuskript: Tanja Mastilo

Efter Mary Shelleys roman (fra 1818)

Når man ændrer Dr. Frankensteins køn – altså til Victoria frem for Victor – så ligger det lige for på samme måde at ændre kønnet på hendes skabning, "monsteret". I [Sue Hansen-Styles'](#) skikkelse en tragisk frem for skræmmende figur. Hvilket helt er i overensstemmelse med romanforlægget.

Det er fint at blive 150. Man må bare ikke se sådan ud. For her er ingen pukkelrygget tjener og gravrøverier af råmateriale til et overdimensioneret monster. Her er ingen gnistrende katoder, boblende kolber og indfangning af den guddommelige, livgivende gnist fra lynet. Her er til gengæld moderne genetisk forskning og det moderne menneskes stræben efter at gå naturens skaberværk i bedene.

Det perfekte menneske

Vi skaber liv i reagensglas. Endnu blot med det råmateriale, som mennesker selv leverer. Men muligheden for undervejs at foretage "forbedringer" eller designe den genetiske arv, så vi undgår "fejl" som arvelige sygdomme, foreligger.

For Victoria og hendes elskede Edward og det samfund, de lever i, er det tydeligvis en fejl at blive gammel. Eller rettere: Det er fint at blive 150. Man må bare ikke se sådan ud. Begge er de unge og smukke. Eller de ser sådan ud, for vi får det aldrig nøjagtigt at vide.

Sue Hansen-Styles spiller vor tids perfekte monster – den ældre kvinde – over for vor tids perfekte kvindelige forsker i skikkelse af Jessica O'Hara-Baker. Foto: Laura Ioana V
Da Victoria Frankenstein så forsøger at skabe det perfekte menneske med sit eget DNA – et menneske, der aldrig vil dø – skaber hun et monster. En ældre kvinde.

Frankensteins forbandelse

De, der husker det klonede får [Dolly](#), vil muligvis huske, at der var en del diskussion om, hvorvidt Dolly havde sin fysiske alder, eller ældedes hurtigt til samme alder, som det får, hvorfra man havde klonet hendes DNA.

Den går lige i mål i vores photoshoppede virkelighed

Da Dr. Frankenstein første gang ser sin skabning, væmmes hun ved synet og efterlader hende til sin egen skæbne. Nu er den gode doktor imidlertid et geni, så monsteret forgår ikke. Hun vandrer om i verden og mødes med væmmelse også af andre mennesker.

Vi kan her indsætte en formodning om, at disse mennesker selv omhyggeligt vedligeholder deres ungdommelige udseende med foryngende behandlinger. Og ved operativt at fjerne eventuelle skønhedsfejl. Men undervejs lærer skabningen at tale, at læse, at bruge naturen og alle dens kræfter.

Selvfølgelig vender Frankensteins overmod sig mod hende. Monsteret dukker atter op i hendes liv og kræver retfærdighed: "Du skabte mig som en outsider. Nu må du skabe mig en ledsager i min isolation". Men tør hun gøre det – igen? Tør hun lade være og dermed nedkalde monsterets vrede over sig selv og dem, hun holder kær?

Den gode gamle fremtid

Det kræver mere end et godt udseende at få succes som skuespiller. Men det er selvfølgelig godt set, at Victoria og Edward spilles af modelsmukke Jessica O'Hara-Baker og Nathan Meister, mens – gys – Sue Hansen-Styles "bare" skal stå ved sin alder.

Den går lige i mål i vores photoshoppede virkelighed.

Præcis som hos Mary Shelley handler det om menneskets overmod

Samtidig er der noget "gammeldags" over forestillingen, som ikke mindst lever i kraft af den smukke, intense dialog. Det filosofiske stof fra Mary Shelleys forlæg trænger tydeligt igennem. Selv hendes brug af korrespondance, når Victoria og Edward skriver til hinanden – eller voicemails, eller hvad det nu er.

Why Not Theatre optræder på engelsk – og i dette tilfælde et meget smukt, næsten litterært engelsk. Selv når Nathan Meister også spiller rollen som amerikansk forsker på en isoleret polarbase.

Fra Prometheus til AI

Frankenstein er mytestof. Præcis som hos Mary Shelley handler det om menneskets overmod. Om at nedkalde gudernes vrede over sig selv i bedste græske tragediestil. Undertitlen er "en moderne Prometheus". Det refererer til den titan, der gav gudernes ild til mennesket, og siden blev straffet af Zeus ved til evig tid at få sin lever ædt af en ørn.

Det er den klassiske gysertrope om, at der er visse ting, vi mennesker ikke skal eksperimentere med. Og da Shelley også står som ophavskvinde til hele science fiction-genren, er det selvfølgelig også et grundtema, vi kender fra alle de gale videnskabsmænd, der har skabt robotter, atommonstre, androider, kunstig intelligens og så videre.

Hvis ens forhold til *Frankenstein* alene er Boris Karloff og andre Hollywood-gestaltninger, så er der nye dybder at finde på Teatret ved Sorte Hest

Victorias drøm er at skabe det perfekte, men i en verden – ikke så fjern fra vores – er perfektionen blevet den evige ungdom, det fejlfrie udseende, den blanke overflade.

Alt det, du ikke vidste om Frankenstein

På den måde kan man sige, at det er en forestilling til tiden. Smukt opdateret og med respekt for forlægget – endda ned til den detalje, at rammefortællingen er bevaret. Det behøver man ikke at vide. Men hvis ens forhold til *Frankenstein* alene er Boris Karloff og andre Hollywood-gestaltninger, så er der nye dybder at finde på Teatret ved Sorte Hest.

Med ganske få midler – projektion på bagtæppet – skabes der på den lille scene en stor verden. Men først og fremmest lever *Frankenstein* i kraft af det talte ord, skuespillernes gestik og spændingen imellem dem. Det er nok værd at bruge halvanden time på.

Og ellers er der inspiration til en lydbog at have i øret under næste skønhedsbehandling.